

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששה עשר

היכל
חמישי

מאמר

איז עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה, צמח צדק —
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

MAAMAR
EIN OMDIN LEHISPALEL

Copyright © 2017

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

לקראת י"ד אייר, פסח שני הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה „אין עומדיו להתפלל אלא מתוך כובד ראש" מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מכתבי-יד מעתיקים.

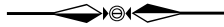
לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים, ובסוף הקונטרס – פאקסימיליא.

*

המאמר נערך על ידי הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מנערכת „אוצר החסידים"

י"ג אייר, תשע"ז
ברוקלין, נ.י.

(בעד"ה תורת אדמו"ר שא' יום ג' קודם נסיעתו שנת תקצדיק שקלאב)

איני עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, והנה רש"י פי' הכנעה, וכן מוכח בגמ' שם רפ"ה דברכות, שהוא בחי' מרירות הנפש, מדבעי למילף הא דבעינן כובד ראש מהא דכתיב בחנה והיא' מרת נפש, אלמלא דכובד ראש היינו מרירות, והוא הכנעה שכתב רש"י. אך צ"ל למה נק' מרירות והכנעה זו בשם כובד ראש. והנה הברייתא שם (דף לא ע"א) אין עומדים להתפלל לא מתוך עצבות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה, ולכאורה הם ב' הפכים, דנהי דמרירות שבמשנה אין עצבות ח"ו כמ"ש בלק"א פכ"ז, מ"מ הרי השמחה עם המרירות הם ב' הפכים, ומבואר⁵ בפוסקים דצריך לקיים ב' הדינים דמשנה ודברייתא, להתפלל מתוך כובד ראש ושמחה של מצוה כמ"ש בתוס' שם.

והנה יש להבין ג"כ שפעם משמע שהתפילה גדולה מת"ת וכמארז"ל ולואי' שיתפלל אדם כל היום כולו וחסידים⁹ הראשונים היו שוהים שעות מידי יום ביומו בענין התפילות, והרי ארז"ל ות"ת¹⁰ כנגד כולם משמע שהתורה נעלה יותר מענין התפילה, ואעפ"כ קודם¹¹ התפילה אסור לאכול וקודם¹² ת"ת מותר לאכול. אך הנה מודעת זאת שקודם התפילה אין הנשמה מתפשטת בגוף אלא הוא בבחי' מקיף, וכמארז"ל כל¹³ הנותן שלום לחבירו קודם התפילה כאילו עשאו במה כו' שנא' חדלו¹⁴ לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא א"ת במה

ס"ב. וש"נ. וראה יהל אור ע' שעה: וכן פי' הרי"ף בעין יעקב שם [ברכות דף ל' ע"ב] אותה גילה ושמחה אינו סותר לזה כו' כי במקום גילה בעבודה בשמחה שם תהא רעדה להיות בכובד ראש ויראה כו' עכ"ל.
6) כמ"ש בתוס' שם: לא, א' ד"ה רבנן.
7) שפעם משמע שהתפילה גדולה מת"ת:
ראה בכ"ז סה"מ תרכ"ז ע' שפח"ט ובמ"מ שם.
8) ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו:
ברכות כא, א. וש"נ.
9) וחסידים הראשונים היו שוהים שעות:
משנה ברכות שם (ל, ב). ברייתא שם לב, ב.
10) ות"ת כנגד כולם: פאה פ"א מ"א.
11) קודם התפילה אסור לאכול: ברכות י,
ב. ראה שו"ע אדה"ז הל' תפלה ספ"ט, ס"ה.
12) וקודם ת"ת מותר לאכול: שו"ע אדה"ז
חאו"ח הל' תלמוד תורה סקני"ה, ס"א.
13) כל הנותן שלום לחבירו: ברכות יד, א.
14) חדלו לכם מן האדם: ישע"י ב, כב.

1) אין עומדין: המאמר מיוסד על מאמר אדה"ז ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' לח ואילך. ועם הגהות באוה"ת על מארז"ל ע' יג ואילך (והמאמרים שלאחרי זה שם). וראה גם ד"ה להבין המשנה אין עומדין מכ"ק אדמו"ר הזקן, נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, עש"ק פ' בהר, י"ב אייר ה'תשס"ח).
מאמר זה נאמר על ידי כ"ק אדמו"ר הצ"צ בעיר שקלאב ביום שלישי פ' מטות מסעי (ע"ר מנ"א) שנת תקצ"ז (לפני נסיעתו מעיר שקלאב). ונאמר ג"כ באיזה שינויים על ידי אחד מנכדי אדמו"ר הצ"צ ב"ט כסלו שנת תרל"ד (כת"י 500 קמז, א – ושם עם הוספה באמצע המאמר).
המאמר נדפס כאן מהכתבי-יד 1154 (קסו, ב). 2224 (קסד, ב).
2) אין עומדין להתפלל: ברכות ל, ב.
3) והיא מרת נפש: שמואל"א א, י.
4) בלק"א פכ"ז: עיי' פלא"א (לט, ב).
5) ומבואר בפוסקים: שו"ע או"ח סצ"ג

אלא במה, והיינו מפני שהנשמה עדיין באפו ואינו מתפשטת בגוף רק ע"י התפילה, ופי' דהנה אומרים בתפילה¹⁵ דר"ה ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך, וקאי על החיצונים שהנשמה אצלם לעולם באפו ואין מאיר בהם כלל בגילוי רק לע"ל שיהיו גילוי אלקות אפילו למטה מטה, אז אפילו מי שהנשמה אצלו באפו יאמר כו', אך אפילו בנש"י קודם התפילה ג"כ הנשמה רק באפו וע"י התפילה נמשכת ומתפשטת בגוף. ולהבין מה גילוי והמשכה זו, הלא אין נרגש שום חילוק בענין החיות בין קודם התפילה שהנשמה רק באפו ובין אחר כך כו' וד"ל.

(ב) אך הנה יובן זה בהקדים מתחילה ענין הנשמה מהו, דהנה לכל אחד יש לו נשמה וצ"ל מהו הנשמה, כי השכל שיש לכל אחד בודאי אין מעיקר הנשמה, כי זה השכל ישנו אפילו במצריים שנאמר עליהם ובשר¹⁶ חמורים בשרם כו' כי אוהב דברים טובים לגוף ושונא, והגם שיש לתרץ ולומר שהשכל שבמצריים נמשך מבחי' חב"ד שבסט"א משא"כ השכל שבנפש אלקית שנמשך מבחי' חב"ד דע"ס דקדושה כמ"ש בלק"א פ"ב, עכ"ז האמת יורה דרכו שאפילו בחי' שכל והשגות אלקות דקדושה לא זהו לבד עיקר מהות הנפש אלקית, שהרי זה השכל אנו רואים שיש בו שינוים מקטנות לגדלות, דלפעמים השכל והמוח צלול כשעומד משינתו וכה"ג ולפעמים אין השכל זך וצלול, והנפש עצמה אין בה שינויים, ועוד שהרי למסור נפשו ממש מפני אהבת ה' אין השכל מסכים לזה, ולכן לא¹⁷ נזכר טעם בתורה על מס"נ רק נזכר טעם על האהבה כמ"ש לאהבה¹⁸ את הוי' אלקיך כי הוא חיין, שהאהבה הוא למטה מהשכל לכן יש לזה טעם עפ"י השכל, משא"כ מס"נ הוא מבחי' שלמעלה מן השכל לכן הוא למעלה מהטעם, והוא נלקח מצד עצמיות ומהות הנפ"א וכמ"ש ואהבת¹⁹ כו' בכל נפשך אפילו²⁰ נוטל את נפשו, נמצא זה נמשך מבחי' שהוא עצם מהות הנפש. והענין שבאמת מהות ועצמות הנשמה הוא דבר שלמעלה מהשכל, שיש ביכולת של כ"א²¹ מישראל למס"נ על אהבתו ית', דהיינו שיסיר ממנו כל החיצוניות שיש לו בלתי לה' לבדו וזהו בטל²² רצונך מפני רצונו.

וביאור הדבר יובן ע"פ המבואר במא' בד"ה²³ ענין ק"ש אחד ואהבת, כי יש בחי' השתלשלות ובחי' שלמעלה מההשתל', דהיינו כי יש ע"ס למעלה וכן

15) בתפילה דר"ה: בתפלת העמידה כ. (בברכת אלקינו כו' מלך כו').

19) ואהבת כו' בכל לבבך: ואתחנן ו, ה.
20) אפילו נוטל את נפשו: ברכות נד, א
(במשנה) הובא בספרי וברש"י עה"פ.
21) כ"א מישראל למס"נ: ראה תניא פ"ח.
22) בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב, מ"ד.
23) בד"ה ענין ק"ש: לקר"ת ואתחנן יא, ד.

16) ובשר חמורים בשרם: יחזקאל כג, כ.
17) לא נזכר טעם בתורה על מס"נ: וראה
תו"א צט, ב. מאמרי אדה"ז תקע"א ע' קלב. ע'
קמ. אוה"ת מגילת אסתר ע' רצא. לקו"ש ח"יב
ע' 212 ואילך. ובכ"מ.
18) לאהבה את הוי' אלקיך: ראה נצבים ל,
18

בנפח"א יש ע"ס וכן בנפש החיונית כמ"ש בלק"א פ"ג, והם בעשר בחי' וראשיתו הוא בחי' חכ' כדכתיב ראשית חכמה²⁴ וממנה נמשך לבינה ומדות בבחי' השתלשלות עילה ועלול כי לפי²⁵ שכלו יהולל איש כו', אך יש עוד בחי' שלמעלה מהחכ' והוא בחי' השתל' שלמעלה מהטעם ושכל המושג, כי אית²⁶ רצון ואית רצון כו', וכענין שתוק²⁷ כך עלה במחשבה שהטעם הוא כמוס ואינו מושג כלל עפ"י שכל המושג, ועז"נ והחכמה מאין תמצא שבחי' העליון וטעם הכמוס שבו נק' אין שאינו מושג כלל, וזהו כך עלה כו' וזהו למעלה מהשתל' כו', שהחכמה נמשכת מבחי' זו יש מאין כו' ולא בבחי' עילה ועלול כו'. וההפרש בין השתל' לבחי' למעלה מהשתל' היינו שבהשתל' עו"ע העלול יש לו ערך לעילתו משא"כ בלמעלה מהשתל' נאמר שאין²⁸ ערוך לך וחד²⁹ ולא בחושבן כו', כי על בחי' רצון העליון ארז"ל עד³⁰ שלא נה"ע ה' הוא ושמו בלבד, שמו גימטריא רצון כנ"ל והוא מרומז בקוצו של יו"ד דשם ה', לפי שהוא בחי' אין שאינו מושג כלל ע"כ אין שום אות שיהי' מורה עליו, משא"כ חכמה³¹ עילאה נק' יו"ד וארז"ל ביו"ד³² נברא העולם הבא כו'.

והנה חלק³³ ה' עמו שבכל נפש ויש בחי' הוי' ויש בכל נפש ה' בחי' נרנח"י, נרנ"ח³⁴ הם בחי' ד' אותיות שם הוי', אך בחי' יחידה נמשך מקוצו ש"י והוא עיקר עצמות הנשמה ונק' נשמה לנשמה שהוא בחי' הרצון³⁵ שלמעלה מהטעם והשכל המושג למסור נפשו בלא שום טעם כו' כנ"ל, רק בתוכו יש בחי' טעם כמוס ושכל³⁶ הנעלם מכל רעיון כו', רק שא"א להתגלות בשכל המושג ומובן ועיון כמ"ש³⁷ במ"א בענין מי מנה עפר כו' רובע ישראל כו'. נמצא מובן מזה שעיקר בחי' הנשמה הוא בחי' הרצון שלמעלה מהטעם, וזהו כי עם³⁸ קשה עורף הוא כו', ולכן עיקר גילוי בחי' הנשמה, בגוף, היינו שיש לו בחי' ביטול רצונך מפני רצונו כנ"ל.

24 ראשית חכמה: ראה תהלים קיא, י.
 25 לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
 26 אית רצון ואית רצון: ראה זח"ג קכט, א.
 27 תו"א ויקהל פז, ד. סהמ"צ להצ"צ פז, ב.
 28 שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.
 29 שאין ערוך לך: ברכת יוצר לשבת.
 29 וחד ולא בחושבן: תקו"ז בהקדמה (יו, א).
 30 עד שלא נה"ע: ראה פדר"א פ"ג.
 31 חכמה עילאה נק' יו"ד: ראה זח"א לא, א.
 32 ביו"ד נברא העולם הבא: מנחות כט, ב.
 33 חלק ה' עמו: האזינו לב, ט.
 34 נרנ"ח הם בחי' ד' אותיות שם הוי': ראה

זח"א עט, ב.
 35 הרצון שלמעלה מהטעם: ראה של"ה ד, ב.
 36 ושכל הנעלם: ראה פיוט „אל מסתתר" בסידור הר"י עמדין סדר סעודה שלישית (בשם תלמיד הרמ"ק). סידור קול יעקב למהר"ק ע' יז (בשם אברהם בן הרמב"ם). תו"א ר"פ לך לך יא, א. תו"ח בראשית כא, ב. לך לך פ, א. ובכ"מ.
 37 כמ"ש במ"א בענין מי מנה עפר: בלק כג, י. ראה לקו"ת בלק סז, א ואילך.
 38 עם קשה עורף: תשא לב, ט. לג, ג. ה. לד, ט. ועוד.

(ג) ועיקר הביטול הוא בתפילה בכלל, שאז הוא שעת הכושר להיות גילוי בחי' הרצון שבנפש בחי' יחידה ע"י התבוננות איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבו כו' בחי' יחיד כו', והיינו כנודע שהתפילה³⁹ נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ר"ל לעורר ולהמשיך גילוי הרצון שלמעלה מהשכל ששרשו למעלה מהשתל' כנ"ל. והיינו פי' שמע"י ישראל לשון שררה כמו כי שרית⁴⁰, ולשון⁴¹ לי ראש, כי הראש כולל גולגולת והמוח שבתוכו והוא בחי' הרצון העליון שנק' גולגולת וטעם הכמוס הנק' שכל הנעלם שבו שזהו עיקר בחי' הנשמה, לכן נק' ישראל לי ראש, הנה בחי' רצון זה שלמעלה מהשכל כו', ואי לזאת שמע והתבונן היטיב איך שהנשמה נלקחה ממקום גבוה מאוד, ע"כ גם עתה שהוא בגוף תהי' בחי' ישראל לשון שררה שיהי' מושל על הגוף להיות בטל רצונו כו', ובפרט בק"ש בפסוק ראשון שמע ישראל שמע⁴² לשון אסיפה שיאסוף התבוננות של ישראל לשון שררה שהניצוץ אלקות שבו הי' מושל על הגוף, שהגוף בטבעו חפץ לתאוות ושאר דברים וצריך להשתרר על הגוף, שאז יהי' ה' אלקינו שיהי' מרכבה לו ית' כמ"ש אלקי⁴³ אברהם שיהי' מרכבה אליו ית' ובטל אליו ית'. ועוד יש בפי' הוי' אלקינו, דהנה פי' ישראל שרית עם אלקי' היינו שמבחי' יש אלקי נמשך ההסתר שהוא שרש הגוף ונה"ב וכמ"ש בפי' ויבואו⁴⁴ בני אלקים כו', ע"כ צ"ל כי שרש עבודה זה לאלקים שלא יהי' מסתיר שום דבר ועי"ז נמשך גילוי בחי' שם הוי' ממש, והיינו ה' אלקינו ששם יתגלה בנו להיות הוא לאלקים בלי שום. הסתר וזהו חתימת הק"ש אני⁴⁵ ה' כו' להיות לכם לאלקים ששם ה' יהי' לנו בבחי' שם אלקים (וזהו שאמר יעקב והי"י⁴⁶ ה' לי לאלקים כמ"ש במ"א). וזהו מה⁴⁷ יפה ירושתינו, שיש בכח בכא"א מישראל לומר מת"י⁴⁸ יגיע מעשי למעשה אבותי, היינו להיות מרכבה לו ית' כמו שאבות⁴⁹ הן המרכבה וכמ"ש⁵⁰ בזוהר שיש בחי' מרכבה עילאה ומרכבה תתאה, וכמארז"ל ברא⁵¹ כרעא

- מא. 39) שהתפילה נק' סולם מוצב ארצה: ויצא
 כח, יב. וראה זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. תקר"ז
 תמ"ה (פג, א).
 40) שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
 41) כי שרית: וישלח לב, כט.
 42) ולשון לי ראש: שער הפוסקים
 להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים
 להאריז"ל ויחי מז, כח. שם מז, ב. פע"ח שער
 הלולב פ"א. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדה"ד)
 מערכת ראש. סהמ"צ להצ"ט, ב בשם זוהר.
 43) שמע לשון אסיפה: ראה שמואל-א ט,
 ד. כג, ח.
 44) אלקי אברהם: ע"פ תולדות כו, כד.
 ויצא כח, יג. שמות ג, ו. ועוד.
 45) ויבואו בני אלקים: איוב א, ו. ב, א.
 46) אני ה' כו' להיות לכם לאלקים: שלח טו,
 47) וראה זח"א רסב, ב. ו. עוד. וראה תו"א יתרו עא,
 סע"א. ואילך.
 48) וכמ"ש בזוהר שיש בחי' מרכבה עילאה:
 ראה זח"ג רסב, ב. ו. עוד. וראה תו"א יתרו עא,
 סע"א. ואילך.
 49) מת"י יגיע מעשי: ראה תדא"ר רפכ"ה.
 50) שאבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.
 פפ"ב, ו.
 51) ברא כרעא דאבוהי: ע"ח שכ"ג, פ"א.
 יונת אלם רפ"ח. רש"י כתובות צב, א ד"ה
 כבעל. תוס' יבמות ג, א ד"ה מקמי. וראה
 עירובין ע, ב.

דאבוהי וכתבי בניס⁵³ אתם לה' אלקיכם, וכמו למשל האדם שיכול לעשות באברים כל מה שירצה היינו ברגל אפילו לשרוף אותה באש אין הרגל יכולה לעמוד כנגדה ולסרב בדבר, כן בכח כאו"א מישראל ליבטל אליו ית' ה' אחד שיהיו אחדות עמו ית'. וז"ש ואהבת כו' ובכל נפשך אפילו נוטל כו'. וז"ש אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ שהוא בחי' מיצר הגוף ונה"ב להיות לכם לאלקים כו' כי ארץ⁵⁴ שרצתה לעשות רצון קונה ולשון רצון היינו בחי' רצון הני"ל לאלקות, והוא בחי' טובה ורחבה להרחיב הדעת באלקות כו' היפך מבחי' מיצר.

(ד) אך הנה הנשמה היא בגלות בגוף משכא⁵⁵ דחויא וכמ"ש גלו⁵⁶ לאדום שכינה עמהם, דהיינו כשעושה מעשה אדום תאוות וכעס ודומיהן, שכל דבר שאדם עושה או מהרהר בדבר עבירה נעשה מזה לבוש לנשמה, ונק' לבושים צואים וכמ"ש הסירו⁵⁷ הבגדים הצואים מעליו, והם מבדילים וכמ"ש עונותי⁵⁸ עברו ראשי כו' כמ"ש במ"א⁵⁹ ע"פ פקדת הארץ ותשוקיה כי הנה כנסת ישראל נק' ארץ לשון רצון, אך להיות רצון ואהבה זו היא מוסתרת ואינה נגלית בגילוי מחמת הגוף ונה"ב, לכן נק' ארץ לשון עתיד שעתיד להיות גילוי אהבה המסותרת, והיינו עי"ז פקדת ארץ דקאי על המצות שהם פקודת המלך ורצונו ב"ה, ע"כ ע"י קיום המצות נתעורר גילוי הרצון ואהבה המסותרת שבנפש, וזהו ותשוקיה גילוי התשוקה, ועי"ז נק' ארץ חפץ⁶⁰ והיינו משום שהמצות הם כלי לגילוי רצה"ע שהי' מאיר ומתגלה ממש, וא"כ ממילא מובן שע"י העוונות שהם היפוך הרצה"ע ותועבות ה' אשר שנה נעשו לבושים צואים וכלים לבחי' היכלות דסט"א המונעים גילוי הרצה"ע בנפש כנ"ל וזהו עוונותי עברו ראשי ראשי, היינו בחי' רצה"ע כנ"ל. והעוונות מונעים גילוי בחי' ראי' כנ"ל.

(ה) והעצה היעוצה לזה הוא בחי' תשובה כי אינ' לך דבר שעומד בפני התשובה אפילו לדברים חמורים מאד ואפילו לפגם הברית תשובה תתאה הוא דאינו מועיל אבל תשובה⁶² עילאה מועיל ודאי וכמ"ש באגה"ת, ותשובה תתאה הוא מרירות הנפש על חטאיו באריכות בעת הנשמר לכאו"א,

59) במ"א ע"פ פקדת הארץ ותשוקיה :

תהלים סה, י. וראה לקו"ת במדבר ה, ג.

60) ארץ חפץ: ראה מלאכי ג, יב.

61) אין לך דבר שעומד בפני התשובה :

רמב"ם הל' תשובה ספ"ג. ועיין גיב' ירושלמי

פאה פ"א סוף ה"א. תניא פכ"ה.

62) תשובה עילאה מועיל ודאי וכמ"ש

באגה"ת: פ"ד.

53) בניס אתם לה' אלקיכם: פ' ראה יד, א.

54) ארץ שרצתה לעשות רצון קונה: ב"ר

פ"ה, ח. ובפ"י מהר"ז שם.

55) משכא דחויא: תניא פל"א (מ, ב).

56) גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי

לה, לד.

57) הסירו הבגדים הצואים מעליו: זכרי' ג,

ד.

58) עונותי עברו ראשי: תהלים לח, ה.

ותשובה עילאה הוא בעת התפילה שצריך לצאת מהגלות שזהו עיקר התפילה (וזהו גאל ישראל) הנה שגילוי הרצון הוא הארה מעין הגאולה ע' אגה"ק⁶³ ד"ה אין נגאלין אלא בצדקה, הודו' לה' פי' שידו שה' ⁶⁴ הוא הי' הוה ויהי, וזהו קראו בשמו לשון התגלות לבניי' ישראל עם קרובו כו' (וגם שמו' ⁶⁵ גימט' רצון כו'), שירו לו זמרו לו כמשל בן מלך שיצא מן השבי' כו' וזהו בחי' תשו"ע.

(וי"ו) אך צריך להקדים תחילה בחי' תשו"ת כי א"א לצאת מהגלות מבלי שיעורר רחמים רבים על נפח"א שהוא בגלות כנ"ל, ובאתדל"ת אתעדל"ע כמ"ש אנכי' ⁶⁶ ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ערות' ⁶⁷ הארץ, והו שאנו אומרים תיכף בהשכמה בא"י אלקינו פי' ליצא מן הגלות וליבטל אליו ית', וכמ"ש וישכם' ⁶⁸ אברהם בבוקר משמע שמתחילה הי' כמו שינה וכו'.

וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש פי' הנשמה נק' ראש (כמ"ש אות ג), וצריך להתבונן הרחמנות מבחי' גלות הנשמה כמ"ש עוונותי עברו ראשי כו' ולעורר רחמים וכמ"ש ויזעקו' אל ה' כו', אך לא יאריך בזה שלא יפול בעצבות רק בקיצור, דהיינו שיתבונן בענין הנ"ל ואח"כ יאמר ללבו אמת כן הוא אבל לכל זה יש תשובה, ואח"כ יעמוד להתפלל דהיינו שיבטל אליו ית' שזהו גילוי בחי' עיקר הנשמה שיהיו בטל רצונו לרצון הקב"ה, דהיינו שילמוד כל היום וידע רצונו, ואם הוא בעל עסק יתן צדקה. ובזה אתי שפיר דמתחילה צ"ל כובד ראש מרירות תשובה תתאה, ואח"כ שירו לו שיצא מהגלות הוא בחי' שמחה. ואתי שפיר דין המשנה ודין הברייתא הנ"ל אות א'. וגם מתורץ בענין תורה ותפילה, דאף שת"ת גדול מהתפילה שהוא בחי' רצון העליון פקדת ארץ כו', שע"י גילוי רצון שבנפש הוא דוקא ע"י התפילה, ולכן קודם התפילה דוקא אסור לאכול כי הדם' ⁶⁹ שמתהווה מהמאכל הוא הנפש היינו שבו מתלבשת הנפש, ולכן כדי שיוכלל הדם בנפש האלקי' שהוא בחי' רצון לאלקות הוא ע"י הקדמת' ⁷⁰ התפילה וכמ"ש במ"א וד"ל.

63 אגה"ק ד"ה אין נגאלין אלא בצדקה: סי' ו.
 ד (קה, א).
 64 הודו לה': דברי הימים א טו, ח.
 65 שה' הוא הי' הוה: ראה שו"ע או"ח רס"י.
 ה'.
 66 לבני ישראל עם קרובו: ע"פ תהלים 66 קמו, יד.
 67 שמו גימט' רצון: פרע"ח שער הק"ש
 סופכ"ח. פלח הרמון (לרמ"ע מפאנו) שער ד
 פי"ג. של"ה ד, א. לקו"ת פקודי ז, רע"ד.
 68 אנכי הו' אלקיך: יתרו כ, ב. ואתחנן ה,

ו. 69 ערות הארץ: מקץ מב, ט. יב. קה"ר
 פ"א, ד (בסופה). ע"ח שער ציור עולמות
 שמ"ג, פ"א.
 70 וישכם אברהם בבקר: וירא יט, כז. כא,
 יד. כב, ג.
 71 ויזעקו אל ה': תהלים קז, ו.
 72 הדם.. הוא הנפש: ראה פ' ראה יב, כג.
 73 הקדמת התפילה וכמ"ש במ"א: וראה
 גם בלקו"ת פינחס עט, ד ואילך.

לעילוי נשמת

הרבנית רבת פעלים אשה יראת ה'

מרת **צבי' מרים** ע"ה

גורארי'

בת הרה"ג הרה"ת **יצחק הכהן** ע"ה

שלוחה של כ"ק אדמו"ר זי"ע קרוב לשלשים ושש שנה

עסקה במילוי שליחות במרץ ובמס"נ

ובמיוחד במבצע חינוך וטהרת המשפחה

ורבים השיבה מעון

נפטרה ביום ד' פי אמור, י"ב אייר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א